

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023

1. Autorul proiectului și, după caz, a participanților la elaborarea acestuia

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023 a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova este dependentă de importurile de gaze naturale, practic 100% sunt livrate de compania rusă SAP „Gazprom”. În același timp, Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, gazele naturale pot fi stocate doar în statele vecine. Aprovizionarea și infrastructura de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află sub controlul Guvernului Republicii Moldova. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce duce la o fluctuație sezonieră a cererii la nivel de țară.

Prelungirea războiului din Ucraina și incertitudinea privind evenimentele ce vor urma, perpetuează situația de criză, inclusiv, în domeniul energetic. Astfel, în contextul în care Federația Rusă deține o poziție importantă (dominantă) pe piețele energetice, practic orice acțiune realizată de către aceasta legată de impunerea unor limitări în furnizarea resurselor energetice cât și sancțiunile aferente domeniului energetic aplicate de către alte state, se reflectă în mod direct asupra stabilității piețelor energetice și a predictibilității prețurilor la aceste resurse. Cele mai vulnerabile în acest plan, fiind statele în curs de dezvoltare și care sunt dependente de importurile de resurse energetice.

Criza a evidențiat, de asemenea, vulnerabilitățile structurale legate de eficiența energetică și de lipsa de diversificare a aprovizionării. Criza de pe piețele globale de energie are un impact semnificativ asupra prețurilor bunurilor de consum, punând astfel presiune asupra veniturilor, în special ale gospodăriilor vulnerabile, în care ponderea cheltuielilor în coșul unic de consum pentru resursele energetice este una înaltă.

Deși, există în prezent un contract de furnizare a gazelor naturale pe un termen de cinci ani între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, în continuare, persistă riscul privind rezilierea unilaterală a Contractului din cauza neexecutării auditului datoriei financiare, astfel existând riscul ca în orice moment livrările de gaze naturale să fie limitate sau sistate. Totodată, există riscul lipsei unor surse (alternative) sigure și competitive de import a gazelor naturale, în sensul achiziționării acestora la prețuri rezonabile și transportul lor către Republica Moldova (inclusiv, prin gazoductul Transbalcanic în flux invers).

Prin urmare, pentru a dispune de posibilitatea intervenției prompte în scopul asigurării securității aprovizionării cu resurse energetice, situația excepțională pe piața gazelor naturale - situație de alertă constatată/declarată prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova din 13.10.2021 (Proces verbal nr. 12-53-242-7749) în conformitate cu prevederile Regulamentului și Planului de acțiuni privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, a fost menținută până în prezent, iar prin Hotărârea Parlamentului nr. 163 din 23.06.2022 a fost prelungită cu 45 zile starea de urgență declarată pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu o ulterioară prelungire cu încă 60 zile începând cu 08.08.2022 în conformitate cu Hotărârea Parlamentului nr. 245 din 27.07.2022.

Considerând riscurile existente în privința securității aprovizionării Republicii Moldova cu energie electrică și gaze naturale, prin prezenta hotărâre se propun mai multe măsuri de prevenire și atenuare a

impactului asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale.

În acest context, pe plan european este de menționat și publicația Comisiei Europene din 18 mai 2022 „Comunicarea Uniunii Europene privind economiile de energie”, în care se prezintă în detaliu schimbările comportamentale pe termen scurt care ar putea reduce cu 5 % cererea de gaze naturale și petrol și încurajează statele membre să lanseze campanii de comunicare pe acest subiect destinate gospodăriilor și întreprinderilor. Totodată, conform comunicatului Comisiei Europene din 20 iulie 2022, Comisia a propus un nou instrument legislativ și un Plan european de reducere a cererii de gaze în Europa cu 15% până la 31 martie 2023, fiind menționat că, toți consumatorii, administrațiile publice, gospodăriile, proprietarii de clădiri publice, furnizorii de energie și industria pot și ar trebui să ia măsuri pentru economisirea gazelor naturale.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul principal al proiectului constă în identificarea și realizarea în termeni utili a unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale.

Principalele prevederi ale proiectului de hotărâre sunt:

1. Instituirea Comisiei guvernamentale de coordonare a măsurilor necesare a fi întreprinse de autorități/întreprinderi întru prevenirea și atenuarea impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023, precum și componența instituțională a acesteia;

2. Analiza potențialelor riscuri în cazul unor limitări sau sistări de gaze naturale (analizate 3 scenarii cu probabilități de limitare a furnizării gazelor naturale în proporții de 35%, 50% și 100%);

3. Stabilirea măsurilor necesare a fi întreprinse de autorități/întreprinderi întru prevenirea și atenuarea impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale;

4. Modificarea pct. 33 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 207/2019 ce prevede criteriile de identificare a consumatorilor protejați. Modificarea propusă are drept scop majorarea numărului de consumatori protejați, prin includerea la această categorie a tuturor întreprinderilor mici și mijlocii cu un consum mediu zilnic mai mic de 600 m³/zi, precum și a centralelor electrice cu termoficare care livrează energie termică consumatorilor protejați și nu pot utiliza alte tipuri de combustibil.

Prevederile proiectului urmează să intre în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de necesitatea aplicării imediate a măsurilor de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale, prevăzute în Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii.

Pe termen scurt și mediu, Guvernul Republicii Moldova intenționează să acorde prioritate consolidării securității și eficienței energetice. Pe lângă modificările aduse legislației privind gazele naturale și energia electrică, în anul 2022 este programată începerea implementării unui proiect vast care vizează îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice, care se preconizează să reducă semnificativ cererea de energie, contribuind astfel la prevenirea viitoarelor crize energetice, precum și la reducerea impactului unor potențiale creșteri ale prețului la gaze. Suplimentar, proiectul va reprezenta un semnal al angajamentului ferm al Guvernului de a pune în aplicare politici și măsuri care urmăresc accelerarea tranziției către o economie circulară și ecologică, care constituie, de asemenea, un obiectiv de dezvoltare inclus în Programul de guvernare aprobat de Parlament.

4. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

5. Fundamentarea economica-financiară

Unele măsuri de prevenire și atenuare a impactului asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale prevăzute în Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii de Guvern impun alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la buget.

Cheltuielile suplimentare necesare să fie suportate de către autoritățile publice pentru realizarea Planului măsurilor de prevenire și atenuare, care nu sunt acoperite de către Legea nr. 205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022, urmează să fie acoperite din surse bugetare sau alte surse financiare identificate pe parcursul implementării Planului respectiv, în procesul de rectificare a Bugetului de stat pentru anul 2022.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării de acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță.

Totodată, proiectul hotărârii de guvern prevede modificarea pct. 33 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, care stabilește criteriile de identificare a consumatorilor protejați.

Pentru unele măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale, pentru realizarea în termen și obținerea anumitor facilități ar putea fi necesară aprobarea unor derogări de la actele normative în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul va fi supus procedurii de examinare și avizare în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost publicat și poate fi accesat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (compartimentul „Transparența”, directoriul Transparență decizională”) și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

9. Constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acesteia vor fi reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare să fie efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017.

Secretar general

Lilia DABIJA